

Brüssel, 7. juuli 2025
(OR. en)

11312/25

MI 511
COMPET 695
IND 249
TELECOM 237
CONSOM 131
JAI 1040
CT 91
PI 146
AUDIO 65
DELECT 95

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	2. juuli 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2025) 4340 final
Teema:	KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../..., 1.7.2025, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2022/2065 tehniliste tingimuste ja menetlustega, mille kohaselt väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujad andmeid kontrollitud teadlastega jagavad

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2025) 4340 final.

Lisatud: C(2025) 4340 final

Brüssel, 1.7.2025
C(2025) 4340 final

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

1.7.2025,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2022/2065 tehniliste tingimuste ja menetlustega, mille kohaselt väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujad andmeid kontrollitud teadlastega jagavad

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI TAUST

16. novembril 2022 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu (digiteenuste määrus)¹. Kõnealuse määrusega nähakse ette ühtlustatud õigusraamistik, mida kohaldatakse kõigi liidus osutatavate veebipõhiste vahendusteenuste suhtes, ja selle eesmärk on luua turvalisem digikeskkond, kus põhiõigused on tõhusalt kaitstud.

Määrus (EL) 2022/2065 sisaldab spetsiaalset kohustuste komplekti väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujatele, mis on proportsionaalne nende erilise rolli ja sotsiaalse mõjuga liidus. Sellistele teenuseosutajatele pandud kohustuste eesmärk on suurendada nende vastutust avalikkuse ees ja need hõlmavad kohustust pidada avalikke reklaamihoidlaid, avaldada vähemalt kord aastas aruanded nende teenuse ja sellega seotud süsteemide kavandamisest, toimimisest või kasutamisest tulenevate süsteemsete riskide hindamise tulemuste ning nende kehtestatud riskimaandusmeetmete kohta, samuti sõltumatute vastavusauditite põhjal koostatud aruanded.

Määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 kohaselt peavad väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujad võimaldama juurdepääsu nende valduses olevatele andmetele regulatiivse järelevalve, teadusuuringute ja kontrolli eesmärgil, mis aitab kaasa süsteemsete riskide avastamisele, tuvastamisele ja mõistmisele liidus ning nende riskimaandusmeetmete piisavuse, tõhususe ja mõju hindamisele, mida need pakkujad peavad kõnealuse määruse alusel võtma. Sellel sättel on kahesugune mõju. Teadlased, kes vastavad sättes esitatud tingimustele, saavad juurdepääsu varem avalikustamata või puudulikult avalikustatud andmetele, mis avab uusi võimalusi teadusuuringuteks ja suurendab teadmiste loomise potentsiaali kõigi hüvanguks. Samal ajal aitavad need teadmised kaasa pädevate asutuste tööle järelevalve- ja täitemetmetega seotud ülesannete täitmisel, sealhulgas selliste meetmete hindamisel, mida väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujad on võtnud määrusest (EL) 2022/2065 tulenevate kohustuste täitmiseks.

Määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõike 13 kohaselt võtab komisjon kõnealuse määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusaktid, milles sätestatakse tehnilised tingimused, mille kohaselt väga suurte digiplatvormide või väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujad määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõigete 1 ja 4 kohaselt andmeid jagavad, ning eesmärgid, milleks neid andmeid võib kasutada. Lisaks sellele on sättega ette nähtud, et kõnealustes delegeeritud õigusaktides määratakse kindlaks konkreetsed tingimused, mille raames saab andmete jagamine teadlastega toimuda kooskõlas määrusega (EL) 2016/679, samuti asjakohased objektiivsed näitajad, menetlused ja vajaduse korral sõltumatud nõuandemehhanismid, millega toetatakse andmete jagamist, võttes arvesse väga suurte digiplatvormide või väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujate ja asjaomaste teenusesaajate õigusi ja huve, sealhulgas konfidentsiaalse teabe, eelkõige ärisaladuste kaitse ning nende teenuse turvalisuse säilitamise vajadust.

Käesolevas delegeeritud õigusaktis määratakse kindlaks menetlused ja tehnilised tingimused, mis võimaldavad anda andmetele juurdepääsu vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikele 4. Võttes arvesse olulist rolli, mida teadlased võivad etendada süsteemsete riskide avastamisel, tuvastamisel ja mõistmisel liidus ning selliste riskimaandusmeetmete piisavuse,

¹ ELT L 277, 27.10.2022, lk 1.

tõhususe ja mõju hindamisel, mida väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujad peavad kõnealuse määruise alusel võtma, on käesoleva delegeeritud õigusakti eesmärk tagada, et sätet, mis reguleerib kontrollitud teadlaste juurdepääsu andmetele, kohaldataks tulemuslikult ja ühtlustatult vastavalt määruisele (EL) 2022/2065.

Käesolevas delegeeritud õigusaktis sätestatud normid tuginevad kehtivatele tavadele, mille alusel toimub juurdepääs väga suurte digiplatvormide või väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujate andmetele ja mis on kehtestatud vabatahtlikkuse alusel. Võttes arvesse määruise (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikes 4 sätestatud mehhanismi uuenduslikkust, sealhulgas eri osalejate, täpsemalt teadlaste, digiteenuste koordinaatorite ning väga suurte digiplatvormide või väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujate kaasamist, on kehtestatud konkreetsed menetlused, et töötada välja töökindlad, järjepidevad ja ühtsed tavad ning kaitsta kõigi asjaosaliste õigusi ja huve.

Eelkõige on delegeeritud õigusaktis sätestatud menetlused, mida digiteenuste koordinaatorid peavad järgima, kui nad koostavad väga suurte digiplatvormide või väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujatele esitatavaid põhjendatud taotlusi andmetele juurdepääsuks. Samuti selgitatakse ja ühtlustatakse käesoleva delegeeritud õigusaktiga seeläbi andmetele juurdepääsu protsessi haldamise menetlusi ning luuakse digiteenuste määruise andmetele juurdepääsu portaal, et toetada selle protsessi eri etappe. Lisaks sellele on delegeeritud õigusaktis sätestatud õiguslikud, korralduslikud ja tehnilised tingimused, mida tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator peab asjakohase andmetele juurdepääsu korra kindlaksmääramisel arvesse võtma. Selleks on delegeeritud õigusaktis sätestatud eeskirjad tegevuskohajärgse digiteenuste koordinaatori ning väga suurte digiplatvormide või väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujate vahelise suhtluse kohta andmetele juurdepääsu põhjendatud taotluse menetlemisel.

Delegeeritud õigusakti eesmärk on kehtestada järjekindel ja ühtne protsess kontrollitud teadlaste juurdepääsuks andmetele, mis kaitseb asjaosaliste õigusi ja huve ning millega on samas ette nähtud piisavad kaitsemeetmed igasuguse kuritarvitamise vastu.

2. ÕIGUSAKTI VASTUVÕTMISELE EELNENUD KONSULTEERIMINE

Käesoleva delegeeritud õigusakti vastuvõtmisele eelnenud kahe aasta jooksul on komisjon kogunud arvamusi paljudelt eri sidusrühmadelt, sealhulgas digiteenuste osutajatelt, näiteks väga suurte digiplatvormide või väga suurte otsingumootorite pakkujatelt, muude digiplatvormide pakkujatelt ja muudelt vahendusteenuste osutajatelt, muudelt ettevõtjatelt, kodanikuühiskonna organisatsioonidelt ning akadeemiliste ringkondade ja teadlaste eksperdirühmalt.

Lisaks sellele korraldas komisjon 25. aprillist kuni 31. maini 2023 avaliku tagasisidekorje. Laekus 133 vastust, mis võimaldas saada teadlastelt, digiplatvormide pakkujatelt, kodanikuühiskonna organisatsioonidelt ja muudelt huvitatud sidusrühmadelt teavet andmetele juurdepääsu vajaduste kohta. Tagasisidekorje hõlmas ka andmetele juurdepääsu praktilisi aspekte, nagu andmetele juurdepääsu taotluste menetluslikud ja tehnilised nõuded.

Komisjon korraldas ka sihipärased konsultatsioonid teadusuuringute ja andmetele juurdepääsu valdkonna spetsialiseerunud sidusrühmadega, sealhulgas digiteenuste koordinaatoritega, et koguda täiendavaid tehnilisi seisukohti ja teha kindlaks valdkonnad, mida tuleks käesolevas delegeeritud õigusaktis täiendavalt täpsustada. Konsulteriti akadeemiliste ringkondade, kodanikuühiskonna osalejate ja vahendusteenuse osutajatega.

Lisaks sellele avaldas komisjon käesoleva delegeeritud õigusakti eelnõu üldsuse tagasiside saamiseks 29. oktoobrist 2024 kuni 10. detsembrini 2024. Saadi 109 vastust, peamiselt teadlastelt, digiteenuste koordinaatoritelt ja ettevõtjatelt.

Käesolevas delegeeritud õigusaktis käsitletakse peamisi sidusrühmade tõstatatud küsimusi, et tagada tõhus ja ühtlustatud protsess, milles on tasakaalus kõigi selliste osalejate õigused ja huvid, kes on seotud andmetele juurdepääsu võimaldamisega kontrollitud teadlastele, nagu on nõutud määruses (EL) 2022/2065.

3. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI ÕIGUSLIK KÜLG

I peatükis esitatakse üldsätted, täpsemalt delegeeritud õigusakti reguleerimisese (artikkel 1) ja põhimõistete määratlused (artikkel 2).

II peatükis määratakse kindlaks andmetele juurdepääsu protsessiga seotud teabe esitamise ja ühenduse võtmise kohustused. Esiteks luuakse sellega digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaal (artikkel 3), seejärel sätestatakse digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis toimuva isikuandmete töötlemise rollid ja kohustused (artikkel 4) ning digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis isikuandmete töötlemise eeskirjad (artikkel 5). Lõpuks määratakse selles kindlaks nõuded, mis käsitlevad kontaktpunkte ja üldsusele antavat teavet andmetele juurdepääsu protsessi kohta (artikkel 6).

III peatükis sätestatakse andmetele juurdepääsu põhjendatud taotluste koostamise ja menetlemise nõuded. Selles esitatakse üksikasjad tegevuskohajärgse digiteenuste koordinaatori poolt andmetele juurdepääsu põhjendatud taotluse koostamise kohta vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikele 4 (artikkel 7), andmetele juurdepääsu põhjendatud taotluse koostamise eeltingimuste kohta (artikkel 8), selle kohta, kui asjakohane on juurdepääsukord taotletavate andmetega seotud andmeturbe, konfidentsiaalsuse ja isikuandmete kaitse nõuete täitmise tagamiseks (artikkel 9), ning andmetele juurdepääsu põhjendatud taotluse sisu kohta (artikkel 10). Seejärel sätestatakse nõuded andmetele juurdepääsu põhjendatud taotluse ülevaate avaldamiseks digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis (artikkel 11), väga suurte digiplatvormide või väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujate poolt esitatud, määruse 2022/2065 artikli 40 lõike 5 kohaste muutmistaotluste käsitlemise menetlused (artikkel 12) ja vahendusmenetlus (artikkel 13). Lõpuks sätestatakse selles sõltumatute ekspertidega konsulteerimise tingimused (artikkel 14).

IV peatükk sisaldab sätet kontrollitud teadlastele taotletavatele andmetele juurdepääsu võimaldamise tingimuste kohta, esitades üksikasjad andmehalduse ja andmete dokumenteerimise nõuete kohta, mida andmepakkujad peavad andmetele juurdepääsu andmisel järgima (artikkel 15).

Viimane, V peatükk sisaldab käesoleva delegeeritud õigusakti lõppsätet selle jõustumise kohta (artikkel 16).

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

1.7.2025,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2022/2065 tehniliste tingimuste ja menetlustega, mille kohaselt väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujad andmeid kontrollitud teadlastega jagavad

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrust (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ,² eriti selle artikli 40 lõiget 13,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EL) 2022/2065 artikliga 40 on kehtestatud eeskirjad, mis käsitlevad väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujate tagatavat juurdepääsu andmetele. Eelkõige võimaldab see anda niisuguse juurdepääsu teadlastele, kes on läbinud menetluse, mille abil nad tõendavad oma vastavust kõnealuse artikli lõikes 8 sätestatud tingimustele (edaspidi „kontrollitud teadlased“).
- (2) Määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõike 4 kohaselt antakse kontrollitud teadlastele juurdepääs andmetele, et aidata neil uurida süsteemseid riske liidus ja hinnata nende riskide maandamise meetmete tõhusust. Nende uurimiste tulemused võivad anda väärtusliku panuse määruse (EL) 2022/2065 täitmise tagamisse ning edendada väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujate vastutavust. Käesoleva määruse eesmärk on sätestada tehnilised tingimused ja menetlused turvalise ja tõhusa juurdepääsu võimaldamiseks viisil, mis on kõigi digiteenuste koordinaatorite jaoks ühetaoline ning mis tagab teadlaste ja andmepakkujate võrdse kohtlemise.
- (3) Tagamaks, et andmetele juurdepääsu protsess on kõigi digiteenuste koordinaatorite puhul ühetaoline ning et see protsess oleks kõigi jaoks selge ja läbipaistev, on vaja luua spetsiaalne digitaristu (edaspidi „digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaal“). Digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaali peaks võimaldama teadlastel, andmepakkujatel ja digiteenuste koordinaatoritel osaleda andmetele juurdepääsu protsessis, saada juurdepääs asjakohasele teabele, näiteks spetsiaalsete kontaktpunktide üksikasjalikele andmetele, ja seda levitada ning üksteisega suhelda. Digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaali ei tohiks käsitada ühena juurdepääsukordadest, mida kasutatakse andmetele juurdepääsu andmiseks põhjendatud taotluse alusel.
- (4) Andmepakkujad ja andmetele juurdepääsu protsessis osaleda soovivad teadlased peaksid selleks looma digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaali konto.

² ELT L 277, 27.10.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>.

Tagamaks, et digiteenuste koordinaatoritel on juurdepääs digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaali kaudu esitatud teabele, ilma et nad peaksid portaalis eraldi kontot looma, peaks digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaal olema koostalitlusvõimeline komisjoni rakendusmääruse (EL) 2024/607³ alusel loodud teabevahetussüsteemiga AGORA.

- (5) Selleks et tagada kõigi asjaosaliste jaoks andmetele juurdepääsu protsessi läbipaistvus ning jälgida andmetele juurdepääsu protsessi tulemuslikkust ja tõhusust ning vastavust määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikele 4 ja käesolevale määrusele, peaks digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaal genereerima automaatseid teateid protsessi eri etappide ja uuenduste kohta.
- (6) Selleks et anda teadlastele järjepidevat teavet andmetele juurdepääsu protsessi kohta, peaksid digiteenuste koordinaatorid tegema oma internetipõhistes kasutajaliidest kättesaadavaks ja kergesti juurdepääsetavaks andmetele juurdepääsu protsessiga seotud teabe, sealhulgas lingid digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalile. Et vältida tarbetu halduskoormuse tekitamist, suurendada tõhusust ja hõlbustada teabevahetust kõigi andmetele juurdepääsu protsessis osalejate vahel, kutsutakse digiteenuste koordinaatoreid üles hõlbustama andmetele juurdepääsu protsessiga seotud teabe haldamist, sealhulgas keelelisest seisukohast.
- (7) Selleks et teadlased saaksid asjakohased andmed määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikes 4 sätestatud eesmärkidel kindlaks teha, peaksid andmepakkujad tegema oma teenuste jaoks kättesaadavaks digiteenuste määruse andmekataloogid. Sellised kataloogid peaksid olema andmepakkujate internetipõhistes kasutajaliidest kergesti leitavad ja kättesaadavad ning neis tuleks kirjeldada olemasolevaid andmevarasid, nende andmestruktuuri ja metaandmeid, millele juurdepääsu võib taotleda vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikele 4. Digiteenuste määruse andmekataloogide kättesaadavaks tegemisel peaksid andmepakkujad võtma arvesse konfidentsiaalsuse, andmeturbe või isikuandmete kaitsega seotud riske, mis võivad tuleneda sellise teabe avalikustamisest.
- (8) Selleks et aidata kaasa asjaomaste uuringuprojektide väljatöötamisele määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikes 4 sätestatud eesmärkidel, peaksid digiteenuste määruse andmekataloogid sisaldama eelkõige andmeid, mis on seotud liidus esinevate süsteemsete riskidega, mille andmepakkujad on kindlaks teinud oma iga-aastastes riskihindamistes vastavalt kõnealuse määruse artiklile 34, ning andmeid, mis on seotud kõnealuse määruse artiklis 35 osutatud riskimaandusmeetmetega. Digiteenuste määruse andmekataloogide asjakohasuse ja ajakohasuse tagamiseks tuleks neid katalooge regulaarselt uuendada, võttes nõuetekohaselt arvesse uusi tuvastatud süsteemseid riske ja süsteemsete riskide arengut. Näiteks peaksid need kajastama uusi riske, mis on kindlaks tehtud määruse (EL) 2022/2065 artikli 34 kohase *ad hoc* riskihindamise või kõnealuse määruse artikli 37 kohase auditaruande tulemusena. Selleks et minimeerida andmepakkujate menetluskoormust, võivad sellised kataloogid vajaduse korral tugineda olemasolevatele andmete dokumenteerimise vahenditele, mida kasutatakse muudel eesmärkidel ja muude sihtrühmade jaoks, nagu reklaam, sisu loomine või kolmanda isiku rakenduste arendamine. Digiteenuste määruse

³ Komisjoni 15. veebruari 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/607, mis käsitleb teabevahetussüsteemi toimimise praktilist ja operatiivset korda vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2022/2065 (digiteenuste määrus) (ELT L 2024/607, 16.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/607/oj).

andmekataloogid ei peaks olema ammendavad ning seetõttu ei tohiks need andmetele juurdepääsu taotlemaid teadlasi taotluste esitamisel siduda ega piirata.

- (9) Selleks et tegevuskohajärgsel digiteenuste koordinaatoril oleks hõlpsam juurdepääsukorda kindlaks määrata ja et andmetele juurdepääsu protsessiga kõigile asjaosalistele kaasnev üldine koormus oleks väiksem, peaksid andmepakkujad avaldama oma soovitatava korra juurdepääsuks digiteenuste määru andmekataloogides kirjeldatud andmetele. Selline soovitatav juurdepääsukord peaks olema proportsionaalne andmete tundlikkusega ja sisaldama teavet võimalike tehniliste, korralduslike ja õiguslike tingimuste kohta, mida andmepakkujad peavad andmete esitamise võimaldamiseks asjakohaseks. Andmepakkujate soovitatav juurdepääsukord ei tohiks olla siduv tegevuskohajärgsetele digiteenuste koordinaatoritele, kellele peaks jääma pädevus määrata kindlaks asjakohane juurdepääsukord.
- (10) Tagamaks andmetele juurdepääsu taotluste võrdse käsitlemise, olenemata digiteenuste koordinaatorist, kellele andmetele juurdepääsu taotlus esitatakse või kellelt põhjendatud taotlus pärineb, tuleks kindlaks määrata põhjendatud taotluste koostamise ajakava, et tagada kõigi digiteenuste koordinaatorite tegevuse ühtsus. Kui põhjendatud taotluse koostamine nõuab lisaaega, peaks tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator teavitama sellest juhtivteadlast, esitades viivituse põhjused. Sellised põhjused võivad hõlmata vajadust teadusasutuse või tegevuskoha digiteenuste koordinaatori täiendavate kontrollide järele, näiteks kui andmetele juurdepääsu taotlused hõlmavad andmete piiriülest andmeedastust või kui tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator on teinud kindlaks andmete jagamisega kaasnevad võimalikud riskid liidu julgeolekule. Põhjendatud taotluste koostamisele eelnevate andmetele juurdepääsu protsessi etappide, sealhulgas andmetele juurdepääsu taotluste hindamise ja kontrollitud teadlase staatuse andmise ühtlustamiseks julgustatakse digiteenuste koordinaatoreid töötama Euroopa digiteenuste nõukoja raames välja ühtse ja kooskõlastatud tööviisi, sealhulgas ühised tegevuskriteeriumid.
- (11) Selleks et lihtsustada põhjendatud taotluste koostamise menetlust, tuleks kõigilt tegevuskohajärgsetelt digiteenuste koordinaatoritelt nõuda, et nad kontrolliksid, kas andmetele juurdepääsu protsessi teatavaid ühiseid elemente on andmetele juurdepääsu taotlustes nõuetekohaselt arvesse võetud. Selleks peaksid tegevuskohajärgsed digiteenuste koordinaatorid kontrollima, et kõik andmetele juurdepääsu taotlustes nimetatud taotlust esitavad teadlased tõendaksid oma seotust teadusasutusega, esitades näiteks dokumentaalsed tõendid töölepingute või mis tahes muus vormis õigusliku sideme kohta teadusasutusega. Tegevuskohajärgsed digiteenuste koordinaatorid peaksid ka kontrollima, kas taotlust esitavad teadlased on tõendanud oma sõltumatust ärihuvidest, näiteks sellekohase avaldusega.
- (12) Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator peaks kontrollima, et andmetele juurdepääsu taotluses oleks esitatud selle uuringuprojekti rahastamisallikas, mille kohta andmeid taotletakse. Taotlust esitavate teadlaste esitatav teave peaks sisaldama üksikasju toetuste kohta, näiteks rahastajat, rahalise toetuse summat, laadi ja kestust, sealhulgas seda, kas raha on juba eraldatud või kas rahastamisaotlus on veel hindamisel, ning vajaduse korral asjakohaseid viiteid liidu rahastatavatele projektidele. Võimaluse korral peaks andmetele juurdepääsu taotlus sisaldama ka rahastust pakkuva(te) asutus(t)e tehtud hindamiste tulemusi.
- (13) Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator peaks kontrollima, kas andmetele juurdepääsu taotluses kirjeldatakse, kuidas andmeid ja andmevormingut valitakse,

võttes arvesse kavandatava teadusuuringu eesmärgi vajalikkuse ja proportsionaalsuse nõudeid. Kui taotletavad andmed on kättesaadavad ka muudest allikatest, peaks tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator hindama, kas selliste andmete taotlemine andmetele juurdepääsu taotluses on nõuetekohaselt põhjendatud, võttes arvesse andmetele juurdepääsu taotluses sisalduvat teavet. Võimalikud põhjendused võivad hõlmata tõendeid muudest allikatest pärit andmete halva kvaliteedi või ebausaldusväärsuse kohta või selle kohta, et vorming, milles selliseid andmeid saab uuringuprojekti jaoks muudest allikatest hankida, on sobimatu, mistõttu oleks uuringuprojekti elluviimine takistatud. Andmed, mida saab taotleda süsteemsete riskide või nende maandamise uurimiseks liidus, võivad tulevikus muutuda. Praegused näited selliste andmete kohta hõlmavad teenuste kasutajatega seotud andmeid, nagu profiiliteave, suhtevõrgustikud, üksikisiku tasandil kokkupuude sisuga ja interaktsiooni ajalugu; suhtlusandmed, näiteks kommentaarid või muu interaktsioon; sisusoovitustega seotud andmed, sealhulgas soovitude isikustamiseks kasutatud andmed; reklaami suunamise ja profiilianalüüsiga seotud andmed, sealhulgas kliki hinna andmed ja muud reklaamihindade meetmed; andmed, mis on seotud uute funktsioonide katsetamisega enne nende kasutuselevõttu, sealhulgas A/B-testide tulemused; sisu modereerimise ja juhtimisega seotud andmed, näiteks andmed algoritmiliste või muude sisu modereerimise süsteemide ja protsesside kohta, sealhulgas muudatuste logid, arhiivid või hoidlad, mis dokumenteerivad modereeritud sisu, sealhulgas kontod, ning andmed, mis on seotud andmepakkuja pakutavate või vahendatavate kaupade või teenuste hindade, koguste ja omadustega.

- (14) Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator peaks kontrollima, kas andmetele juurdepääsu taotluses on esitatud piisavalt teavet, mis tõendab, et teadlane on taotletavate andmetega seoses võimeline täitma konkreetseid konfidentsiaalsuse, turvalisuse ja isikuandmete kaitse nõudeid, teeb kindlaks võimalikud riskid, mis tulenevad sellistele andmetele juurdepääsust ja nende töötlemisest teadusuuringute eesmärgil, ning dokumenteerib kõik kavandatavad juurdepääsukorrad, sealhulgas õiguslikud, korralduslikud ja tehnilised tingimused, mis kehtestatakse tuvastatud riskide minimeerimiseks, näiteks teadusasutuse kinnituskirjaga, milles kinnitatakse juurdepääsu vahenditele, mis võivad kujutada endast asjakohaseid kaitsemeetmeid, või muude tõendavate dokumentidega.
- (15) Kui taotletakse isikuandmeid, peaks tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator kontrollima, kas andmetele juurdepääsu taotlus sisaldab teavet isikuandmete töötlemise õigusliku aluse kohta, sealhulgas vajaduse korral isikuandmete eriliikide kohta, ning kas selline õiguslik alus on kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõike 1 punktiga e või f ning asjakohasel juhul artikli 9 lõike 2 punktiga g või j. Lisaks sellele peaks tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator kontrollima, kas andmetele juurdepääsu taotlus sisaldab piisavalt tõendeid selle kohta, et teadlased on hinnanud isikuandmete kaitsega seotud riske. Seda saab tõendada näiteks andmekaitsealase mõjuhinnaanguga kõnealuse määruse artikli 35 tähenduses. Selleks et tagada isikuandmetele juurdepääs kooskõlas määrusega (EL) 2016/679, peaks digiteenuste koordinaatoritel olema lubatud konsulteerida kõnealuse määruse artikli 51 kohaselt loodud asjaomaste järelevalveasutustega, kellel on pädevus hinnata määruse (EL) 2016/679 järgimist.
- (16) Selleks et hõlbustada põhjendatud taotluse koostamist ja säilitada andmetele juurdepääsu taotluses sisalduva teabe terviklus, peaks tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator kontrollima, kas andmetele juurdepääsu taotlus sisaldab kokkuvõtet. See kokkuvõte peaks sisaldama ülevaadet digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu

portaalis avaldatud põhjendatud taotluses sisalduvast teabest, kui andmetele juurdepääsu taotluse hindamise tulemusel koostatakse põhjendatud taotlus.

- (17) Tagamaks, et tegevuskohajärgse digiteenuste koordinaatori poolt kindlaks määratud juurdepääsukord on andmetele juurdepääsu taotluses taotletud konkreetsete andmete tundlikkuse jaoks kohane, peaks tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator tegema igal üksikjuhul eraldi hindamise, tuginedes andmetele juurdepääsu taotluses esitatud teabele. Põhjendatud taotluses esitatud juurdepääsukorda peaks olema asjakohane, et täita andmeturbe, andmete konfidentsiaalsuse ja isikuandmete kaitse nõudeid ning samal ajal võimaldada uuringuprojekti uurimiseesmärkide saavutamist. Juurdepääs andmetele võib toimuda näiteks andmete edastamise kaudu kontrollitud teadlastele asjakohase liidese ja asjakohase andmesalvesti abil või andmete edastamise ja salvestamise kaudu turvalisse töötlemiskeskonda, mida haldab andmepakkuja või kolmandast isikust teenuseosutaja ning millele on juurdepääs kontrollitud teadlastel, kuid kus ei toimu andmete edastamist kontrollitud teadlastele, või vastavalt muule juurdepääsukorrale, mille andmepakkuja kehtestab või mida ta võimaldab. Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator peaks juurdepääsukorra kindlaksmääramisel loetlema ka kõik õiguslikud, tehnilised või korralduslikud tingimused, mida juurdepääsu suhtes kohaldatakse. Kui juurdepääsu võimaldamine hõlmab isikuandmete edastamist kolmandatele riikidele või rahvusvahelistele organisatsioonidele määruse (EL) 2016/679 V peatüki tähenduses, peaks juurdepääsukord hõlmama ka teavet vajaduse kohta kehtestada asjakohane andmeedastusmehhanism, tagamaks, et andmepakkuja võtab vajalikud meetmed kõnealuse määruse järgimiseks.
- (18) Tagamaks, et andmetele juurdepääsu kord on andmekaitse, andmeturbe või konfidentsiaalsuse seisukohast konkreetsete tundlike küsimuste käsitlemiseks asjakohane, peaks tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator andmetele juurdepääsu taotluses esitatud teabe põhjal saama nõuda, et juurdepääs andmetele tagataks turvaliste töötlemiskeskondade kaudu. Sellistel juhtudel peaks tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator tagama, et valitud keskkond toimib kooskõlas kõige sobivama tehnoloogiaga ja võimaldab kontrollitud teadlastel saavutada oma teadusuuringute eesmärgid.
- (19) Selleks et tagada tegevuskohajärgsete digiteenuste koordinaatorite poolt andmepakkujatele edastatava teabe ühtsus, on vaja kindlaks määrata põhjendatud taotluste sisu.
- (20) Selleks et kaitsta andmepakkujate huve ja vähendada muutmistaotluste esitamise sagedust aja jooksul ning hõlbustada teadlastel asjakohaste andmetele juurdepääsu taotluste koostamist, peaks tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator, kes esitas vastavad põhjendatud taotlused, tegema digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis avalikult kättesaadavaks ülevaate igast põhjendatud taotlusest, sealhulgas selle muudatustest ja ajakohastustest.
- (21) Tagamaks, et tegevuskohajärgsel digiteenuste koordinaatoril on muutmistaotluse hindamiseks asjakohane teave ja et hõlbustada ühtset lähenemisviisi muutmistaotluste hindamisel, tuleks andmepakkujalt nõuda, et ta täpsustaks sellise taotluse põhjuseid, nagu on osutatud määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikes 5. Täpsemalt peaks tegevuskohajärgsel digiteenuste koordinaatoril olema andmepakkuja andmetele juurdepääsu puudumise alusel esitatud muutmistaotluse hindamisel võimalik uurida, kas väidetav võimatus on nõuetekohaselt põhjendatud, näiteks taotletavate andmete puudumise või tehniliste piirangute, näiteks krüpteerimise tõttu, ning tal peaks olema

vajalik teave, et kaaluda, kas juurdepääsu puudumine on alaline või ajutine. Sellega seoses peaks olema selge, et ärilisi kaalutlusi ei tohiks käsitada põhjusena, mille alusel keelduda automaatselt juurdepääsu andmisest taotletavatele andmetele, vaid pigem alusena andmetele juurdepääsu võimaldamise viiside muutmiseks, mille tulemusena võidakse kehtestada täiendavad andmete turvalisuse ja konfidentsiaalsuse nõuded.

- (22) Et tagada vaidluste tõhus lahendamine ja soodustada mõlemale poolele vastuvõetava lahenduse leidmist, peaks andmepakkujatel olema võimalik pärast muutmistaotluse esitamist paluda tegevuskohajärgsetel digiteenuste koordinaatoritel vahendusmenetluses osaleda. Selline osalemine peaks olema vabatahtlik kogu vahendusmenetluse vältel ega tohiks anda siduvat tulemust tegevuskohajärgsele digiteenuste koordinaatorile, kelle pädevusse jääb muutmistaotluste üle otsustamine. Kõik vahendusmenetluses osalejad peaksid tegutsema heas usus ning püüdma jõuda õiglasele ja vastastikku vastuvõetavale kokkuleppele.
- (23) Selleks et vahendus ei pikendaks andmetele juurdepääsu protsessi määramata ajaks, peaks kirjaliku vahendustaotluse edastamine, vahendaja valimine ja vahendusmenetlus ise toimuma kindlaksmääratud aja jooksul. Tegevuskohajärgsed digiteenuste koordinaatorid peaksid kehtestama konkreetse põhjendatud taotlusega seotud vahendusmenetluse tähtaja ning vahendajal peaks olema õigus vahendusmenetlus konkreetsetel asjaoludel lõpetada.
- (24) Vahendusmenetluses osalevate poolte vastastikuse usalduse säilitamiseks peaks tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator tagama, et kavandatav vahendaja vastab erapooletuse ja sõltumatuse nõuetele ning tal on asjakohased teadmised vahenduse valdkonnas.
- (25) Andmetele juurdepääsu protsessiga seotud teadlike ja tõhusate otsuste tegemise hõlbustamiseks peaks digiteenuste koordinaatoritel olema võimalus küsida eksperdiarvamusi andmetele juurdepääsu protsessi konkreetsete elementide kohta, näiteks juurdepääsukorra, sealhulgas asjakohaste liideste kindlaksmääramise, põhjendatud taotluse koostamise ja andmepakkuja mis tahes muutmistaotluste kohta. Ekspertidel, kellega konsulteeritakse, peaksid olema tõendatud eksperditeadmised küsimuses, mille kohta nende arvamust küsitakse, ning nad peaksid olema sõltumatud. Eelkõige ei tohiks neil olla huvide konflikti, mis tuleneb näiteks mis tahes sidemetest taotlust esitavate teadlaste või andmepakkujaga.
- (26) Selleks et suurendada läbipaistvust ja võimaldada digiteenuste koordinaatoritel tugineda aja jooksul omandatud eksperditeadmistele, tuleks iga ekspertidega konsulteerimise taotlus ja konsulteerimise tulemusel võetud järelemeetmed registreerida AGORAs.
- (27) Selleks et hõlbustada põhjendatud taotluses sätestatud tingimuste täitmise tõhusat järelevalvet, peaks andmepakkuja teavitama tegevuskohajärgset digiteenuste koordinaatorit kolme tööpäeva jooksul alates kontrollitud teadlastele juurdepääsu andmise kuupäevast ja kuupäevast, mil juurdepääs lõpetati.
- (28) Selleks et võimaldada kontrollitud teadlastel kasutada taotletavaid andmeid teadusuuringute eesmärgil ja anda neile asjakohast taustateavet, peaksid andmepakkujad esitama kontrollitud teadlastele kättesaadavaks tehtud andmeid kirjeldavad asjakohased metaandmed ja dokumentatsiooni, näiteks koodiraamatud, muudatuste logid ja arhitektuuridokumendid.
- (29) Selleks et aidata kaasa kontrollitud teadlaste sisukatele teadusuuringutele, sealhulgas võimaldades taotletavate andmete kombineerimist muudest allikatest kättesaadavate

andmetega, ei tohiks andmepakkujad kehtestada piiranguid kontrollitud teadlaste kasutatavatele analüüsivahenditele, sealhulgas asjaomastele tarkvarateekidele, ega kehtestada arhiveerimise, säilitamise, värskendamise ja kustutamise nõudeid, välja arvatud juhul, kui neid on sõnaselgelt nimetatud põhjendatud taotluses kindlaks määratud juurdepääsukorras.

- (30) Kui kontrollitud teadlastele esitatud andmed sisaldavad isikuandmeid määruse (EL) 2016/679 artikli 4 tähenduses, peaks andmepakkuja järgima kõnealuses määruses sätestatud norme. Eelkõige loob määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõige 4 juriidilise kohustuse määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõike 1 punkti c tähenduses isikuandmete igasuguse sellise töötlemise puhul, mis on vajalik selleks, et andmepakkuja saaks anda juurdepääsu põhjendatud taotluses nimetatud andmetele. Kui töödeldakse isikuandmete eriliike määruse (EL) 2016/679 artikli 9 tähenduses, vastab käesolev määrus määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõike 2 punktis g sätestatud nõudele.
- (31) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725⁴ artikli 42 lõikele 1 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse 4. detsembril 2024.
- (32) Pärast konsulteerimist Euroopa digiteenuste nõukojaga vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikele 13 ja heakskiidu saamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses sätestatakse menetlused ja tehnilised tingimused, mille alusel antakse kontrollitud teadlastele juurdepääs väga suurte digiplatvormide ja väga suurte internetipõhiste otsingumootorite pakkujate valduses olevatele andmetele vastavalt määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikele 4, täpsemalt:

- (a) andmetele juurdepääsu portaali arendamise ja toimimise tehnilised tingimused;
- (b) digiteenuste koordinaatorite ja andmepakkujate poolt hallatava andmetele juurdepääsu protsessi menetlused ja tehnilised tingimused;
- (c) põhjendatud taotluste koostamise ja muutmistaotluste hindamise nõuded;
- (d) andmepakkujate poolt andmetele juurdepääsu andmise tehnilised tingimused.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse määruse (EL) 2016/679 artiklis 4 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725⁵ artiklis 3 sätestatud mõisteid. Samuti kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „andmete juurdepääsu taotlus“ – teave ja asjakohased dokumendid, mille taotlust esitavad teadlased esitavad tegevuskohajärgsele digiteenuste koordinaatorile või selle teadusasutuse liikmesriigi digiteenuste koordinaatorile, millega juhtivteadlane on seotud, et saada määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõike 8 esimeses lõigus osutatud kontrollitud teadlase staatus konkreetse uuringuprojekti jaoks, mis hõlmab juurdepääsu andmepakkuja andmetele;
- (2) „andmete juurdepääsu protsess“ – etapid ja menetlused, mille tulemusel võidakse anda juurdepääs andmetele, nagu on osutatud määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikes 4;
- (3) „taotlust esitav teadlane“ – füüsiline isik, kes taotleb juurdepääsu andmetele, nagu on osutatud määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikes 4, kas enda, teadlaste rühma või asutuse nimel;
- (4) „juhtivteadlane“ – taotlust esitav teadlane, kes esitab andmete juurdepääsu taotluse enda, asutuse või taotlust esitavate teadlaste rühma nimel;
- (5) „andmepakkuja“ – väga suure digiplatvormi või väga suure internetipõhise otsingumootori pakkuja, keda käsitatakse sellisena määruse (EL) 2022/2065 artikli 33 lõike 4 kohaselt ja kellele võidakse esitada põhjendatud taotlus;
- (6) „põhjendatud taotlus“ – määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõike 4 kohane põhjendatud taotlus andmetele juurdepääsuks;
- (7) „muutmistaotlus“ – määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõike 5 kohane muutmistaotlus, mille andmepakkuja esitab tegevuskohajärgsele digiteenuste koordinaatorile pärast põhjendatud taotluse saamist;
- (8) „turvaline töötlemiskeskond“ – turvaline töötlemiskeskond, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/868⁶ artikli 2 punktis 20.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/868 Euroopa andmehalduse kohta ning millega muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (andmehalduse määrus) (ELT L 152, 3.6.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/868/oj>).

II PEATÜKK

TEABE ESITAMISE JA ÜHENDUSE VÕTMISE KOHUSTUSED

Artikkel 3

Digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaali

1. Komisjon loob digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaali ja haldab seda.
2. Digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis on järgmised funktsioonid:
 - (a) toetada ja ühtlustada teadlaste, andmepakkujate ja digiteenuste koordinaatorite jaoks andmetele juurdepääsu protsessi haldamist;
 - (b) toimida keskse digipunktina andmetele juurdepääsu protsessi kohta teabe saamiseks ning hõlbustada käesoleva määruse kohast teabevahetust taotlust esitavate teadlaste, kontrollitud teadlaste, andmepakkujate ja digiteenuste koordinaatorite vahel.
3. Digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaal on koostalitlusvõimeline rakendusmäärusega (EL) 2024/607 loodud teabevahetussüsteemiga AGORA. Digiteenuste koordinaatoritel on AGORAs juurdepääs digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaali kaudu esitatud teabele.
4. Andmepakkujatel peab olema digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis konto.
5. Taotlust esitavatel teadlastel peab olema digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis konto andmetele juurdepääsu protsessis osalemiseks.

Artikkel 4

Rollid ja kohustused isikuandmete töötlemisel digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis

- (1) Digiteenuste koordinaatorid on isikuandmete töötlemisel, mida nad teevad andmetele juurdepääsu protsessi haldamiseks ja asjakohase teabe avaldamiseks, eraldi vastutavad töötlejad.
- (2) Komisjon on digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis töödeldavate isikuandmete volitatud töötleja.
- (3) Komisjoni kui volitatud töötleja kohustused digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis tehtavate andmetöötlustoimingute puhul on sätestatud lisas.

Artikkel 5

Isikuandmete töötlemine digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis

1. Kui isikuandmed registreeritakse digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis ja neid vahetatakse selle kaudu, toimub töötlemine üksnes niivõrd, kui see on proportsionaalne ja vajalik andmetele juurdepääsu protsessi ja asjakohase teabe avaldamise eesmärgil.

2. Isikuandmeid töödeldakse digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis ainult järgmiste andmesubjektide kategooriate puhul:
 - (a) füüsilised isikud, kellel on digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis konto;
 - (b) füüsilised isikud, kelle isikuandmed sisalduvad digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis või mis tahes muus käesoleva määruse kohases andmetele juurdepääsu protsessiga seotud andmevahetuses.
3. Digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaalis töödeldakse üksnes järgmistesse isikuandmete liikidesse kuuluvaid isikuandmeid:
 - (a) identiteediandmed, näiteks nimi, kasutajatunnus;
 - (b) kontaktandmed, näiteks aadress, e-posti aadress, muud kontaktandmed;
 - (c) teadusastutusega seotust tõendavates dokumentides sisalduvad isikuandmed ja mis tahes muud isikuandmed, mida peetakse andmetele juurdepääsu protsessis osalemiseks vajalikuks.
4. Lõike 1 kohane isikuandmete töötlemine toimub Euroopa Majanduspiirkonnas asuvat IT-taristut kasutades.

Artikkel 6

Kontaktpunktid ja avalik teave andmetele juurdepääsu protsessi kohta

1. Iga digiteenuste koordinaator ja iga andmepakkuja loob spetsiaalse kontaktpunkti, mille ülesanne on pakkuda teavet ja tuge andmetele juurdepääsu protsessi kohta.
2. Digiteenuste koordinaatorid ja andmepakkujad edastavad oma kontaktpunktide andmed nii kiiresti kui võimalik komisjonile. Komisjon avaldab lõikes 1 osutatud kontaktpunktide andmed digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaali avalikus liideses.
3. Iga digiteenuste koordinaator teeb lõike 1 kohaselt loodud kontaktpunkti andmed koos lingiga digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaali oma internetipõhises kasutajaliideses kättesaadavaks ja kergesti leitavaks.
4. Andmepakkujad teevad oma internetipõhistes kasutajaliideses kättesaadavaks ja kergesti leitavaks järgmise teabe:
 - (a) nende poolt lõike 1 kohaselt loodud kontaktpunkti andmed;
 - (b) link digiteenuste määruse andmetele juurdepääsu portaali;
 - (c) digiteenuste määruse andmekataloog, milles kirjeldatakse andmevarasid, millele on võimalik juurde pääseda määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikes 4 sätestatud eesmärkidel, ning nende andmestruktuuri ja metaandmeid;
 - (d) soovitatava korra juurdepääsuks punkti c kohastele kataloogis olevatele andmetele, mis vastab eri andmevarade tundlikkuse tasemele.
5. Lõike 4 punktides c ja d osutatud teavet ajakohastatakse regulaarselt, eelkõige selleks, et kajastada määruse (EL) 2022/2065 artikli 34 kohaselt tehtud riskihindamistega ja kõnealuse määruse artikli 37 kohaselt tehtud audititega seotud andmeid.

III PEATÜKK

PÕHJENDATUD TAOTLUSTE KOOSTAMISE JA MENETLEMISE NÕUDED

Artikkel 7

Põhjendatud taotluse koostamine

1. Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator otsustab 80 tööpäeva jooksul alates andmete juurdepääsu taotluse esitamisest ning võttes nõuetekohaselt arvesse artiklis 8 sätestatud eeltingimusi ja vajaduse korral muud asjakohast hinnangut, kas põhjendatud taotluse saab koostada, ning teeb ühe järgmistest toimingutest:
 - (a) koostab põhjendatud taotluse, esitab selle andmepakkujale ja teavitab juhtivteadlast põhjendatud taotluse esitamisest;
 - (b) teatab juhtivteadlasele põhjused, miks põhjendatud taotlust ei olnud võimalik koostada.
2. Kui tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator vajab põhjendatud taotluse koostamiseks nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel lisaaega, teavitab ta sellest võimalikult kiiresti juhtivteadlast ning esitab viivituse põhjused ja lõikes 1 osutatud toimingute tegemise uue kuupäeva.

Artikkel 8

Põhjendatud taotluse koostamise eeltingimused

1. Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator otsustab, kas põhjendatud taotluse saab koostada, võttes arvesse järgmisi elemente:
 - (a) iga taotlust esitava teadlase kohta:
 - i. kinnitus Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/790⁷ artikli 2 punktis 1 määratletud teadusorganisatsiooniga seotuse kohta;
 - ii. deklaratsioon sõltumatuse kohta ärihuvidest seoses konkreetse projektiga, mille kohta andmeid taotletakse;
 - iii. kohustus teha oma uurimistulemused tasuta avalikult kättesaadavaks;
 - (b) teave selle uuringuprojekti rahastamisallika kohta, mille jaoks andmeid taotletakse;
 - (c) taotletavate andmete kirjeldus, sealhulgas vorming, ulatus ja võimaluse korral konkreetsed atribuudid, asjakohased metaandmed ja andmete dokumentatsioon, võttes arvesse ka käesoleva määruse artikli 6 lõike 4 kohaselt kättesaadavaks tehtud teavet;
 - (d) teave andmete juurdepääsu vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta ning teave nende teadusuuringute ajakava kohta, mille jaoks andmeid taotletakse;

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ (ELT L 130, 17.5.2019, lk 92, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj>).

- (e) teave tuvastatud riskide kohta seoses konfidentsiaalsuse, andmeturbe ja isikuandmete kaitsega, mis on seotud andmetega, millele juurdepääsu kavandatakse, ning võetavate tehniliste, õiguslike ja korralduslike meetmete kirjeldus, sealhulgas võimaluse korral soovitatav juurdepääsukord, et taotletavate andmete töötlemisel selliseid riske maandada;
- (f) taotletavate andmetega tehtavate teadusuuringute kirjeldus;
- (g) andmetele juurdepääsu taotluse kokkuvõte, mis sisaldab järgmisi elemente:
 - i. uurimisteema;
 - ii. andmepakkuja, kellelt andmeid taotletakse;
 - iii. punktis c osutatud taotletavate andmete kirjeldus.

Artikkel 9

Juurdepääsukord

1. Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator määrab kindlaks korra, sealhulgas tehnilised, õiguslikud ja korralduslikud meetmed, mida andmepakkuja peab kasutama andmetele juurdepääsu andmiseks kontrollitud teadlastele.
2. Digiteenuste koordinaatoritel lubatakse konsulteerida määruse (EL) 2016/679 artikli 51 kohaselt loodud asjaomaste järelevalveasutustega.
3. Juurdepääsukorra kindlaksmääramisel võtab tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator arvesse andmetele juurdepääsu taotluses esitatud teavet, eelkõige artikli 8 punktis e osutatud teavet, arvestades ka andmepakkujate ja asjaomase teenuse saajate õigusi ja huve, sealhulgas konfidentsiaalse teabe ja ärisaladuste kaitset ning teenuse ja andmepakkujate poolt artikli 6 lõike 4 punkti d kohaselt kättesaadavaks tehtud teabe turvalisuse säilitamist.
4. Lisaks lõikes 3 osutatud elementidele võtab tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator juurdepääsukorra kindlaksmääramisel arvesse järgmisi elemente:
 - (a) kui juurdepääs hõlmab isikuandmete töötlemist:
 - i. isikuandmete töötlemisega seotud riskide hindamine, nagu on kirjeldatud artikli 8 punktis e, sealhulgas asjakohasel juhul andmekaitsealased mõjuhinnaangud määruse (EL) 2016/679 artikli 35 tähenduses;
 - ii. kavandatud tehnilised ja korralduslikud meetmed, mis on esitatud vastavalt artikli 8 punktile e;
 - (b) asjakohased võrguturbemeetmed, krüpteerimine, juurdepääsukontrolli mehhanismid, varunduspõhimõtted, andmete tervikluse mehhanismid, intsidentidele reageerimise plaanid;
 - (c) vajaduse korral teave kavandatud säilitamisaja kohta ja asjakohased andmete hävitamise kavad;
 - (d) korralduslikud meetmed, nagu sisemine läbivaatamismenetlus, juurdepääsuõiguste piiramine ja teabe jagamine;

- (e) kavandatud lepingutingimused, näiteks konfidentsiaalsuskokkulepped, andmekokkulepped ja muud liiki kirjalikud kinnitused, millega kehtestatakse võimalikud juhtivteadlase ja andmepakkuja vahelised juurdepääsu- ja töötlemistingimused;
 - (f) andmeturbe ja isikuandmete kaitse alase koolituse olemasolu taotlust esitavatel teadlastel;
 - (g) kas andmete töötlemiseks on vaja turvalisi töötlemiskeskondi.
5. Kui tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator leiab, et taotletavatele andmetele juurdepääsu andmiseks tuleb kasutada turvalist töötlemiskeskonda, nõuab tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator dokumente, mis tõendavad, et kõnealuse töötlemiskeskonna käitaja:
- (h) määrab kindlaks turvalisele töötlemiskeskonnale juurdepääsu tingimused, et minimeerida turvalises töötlemiskeskonnas hoitavate andmete omavolilise lugemise, kopeerimise, muutmise või eemaldamise ohtu;
 - (i) tagab, et kontrollitud teadlastel on juurdepääs üksnes põhjendatud taotlusega hõlmatud andmetele individuaalsete ja kordumatute kasutajatunnuste abil ning konfidentsiaalse juurdepääsukorra alusel;
 - (j) peab identifitseeritavaid turvalisele töötlemiskeskonnale juurdepääsu logisid ajavahemiku jooksul, mis on vajalik kõigi selles keskkonnas tehtavate töötlemistoimingute kontrollimiseks ja auditeerimiseks;
 - (k) tagab, et kontrollitud teadlaste käsutuses olev andmetöötlusvõimsus on uuringuprojekti jaoks asjakohane ja piisav;
 - (l) jälgib punktides a–d loetletud meetmete tõhusust.

Artikkel 10

Põhjendatud taotluse sisu

- (1) Põhjendatud taotlus peab sisaldama vähemalt järgmisi elemente:
 - (a) kuupäev, milleks andmepakkuja annab taotletavatele andmetele juurdepääsu, ja kuupäev, mil selline juurdepääs lõpetatakse;
 - (b) artikli 9 kohaselt kindlaks määratud juurdepääsukord;
 - (c) artikli 8 punkti g kohane andmetele juurdepääsu taotluse kokkuvõte.
- (2) Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator võib põhjendatud taotlusesse lisada kõigi andmetele juurdepääsu taotluses nimetatud kontrollitud teadlaste nimed ja kontaktandmed, kui see on vajalik taotletavatele andmetele juurdepääsu võimaldamiseks, kooskõlas põhjendatud taotluses esitatud juurdepääsukorraga.
- (3) Kui juurdepääsu võimaldamine hõlmab isikuandmete edastamist kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile määruse (EL) 2016/679 V peatüki tähenduses, peab põhjendatud taotlus sisaldama teavet vajaduse kohta kehtestada asjakohane andmeedastusmehhanism või viitama sellisele mehhanismile, et tagada vastavus määrusele (EL) 2016/679.

Artikkel 11

Põhjendatud taotluse ülevaate avaldamine digiteenuste määrase andmetele juurdepääsu portaalis

1. Põhjendatud taotluse koostamise järel avaldab tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator digiteenuste määrase andmetele juurdepääsu portaali avalikus liideses põhjendatud taotluse ülevaate. Ülevaade peab sisaldama kõiki järgmisi elemente:
 - (a) artikli 8 punkti g kohane andmetele juurdepääsu taotluse kokkuvõte;
 - (b) artikli 9 kohaselt kindlaks määratud juurdepääsukord.
2. Lõikes 1 osutatud ülevaadet ajakohastatakse, et kajastada muudatusi, mis tulenevad ühe või mitme elemendi muutmisest pärast muutmistaotluse läbivaatamist või artikli 13 kohase vahenduse tulemust.

Artikkel 12

Muutmistaotluste läbivaatamise kord

3. Kui tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator on saanud määrase (EL) 2022/2065 artikli 40 lõike 5 kohase muutmistaotluse, teavitab ta sellest asjaomast juhtivteadlast.
4. Määrase (EL) 2022/2065 artikli 40 lõike 5 punkti a kohaselt esitatud muutmistaotluse üle otsustamisel võtab tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator arvesse järgmist:
 - (a) kas andmetele juurdepääsu väidetava puudumise põhjused on nõuetekohaselt põhjendatud;
 - (b) kas andmetele juurdepääsu puudumine on alaline või ajutine.
5. Määrase (EL) 2022/2065 artikli 40 lõike 5 punkti b kohaselt esitatud muutmistaotluse üle otsustamisel võtab tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator arvesse kõike järgmist:
 - (a) kas väidetavad nõrkused ja nende tähtsus on nõuetekohaselt põhjendatud;
 - (b) kõnealustest väidetavatest olulistest nõrkustest tuleneva kahju tõenäosus ja raskusaste;
 - (c) mil määral leevendab põhjendatud taotluses esitatud juurdepääsukord tõhusalt sellise kahju tekkimise ohtu.
6. Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator võib muutmistaotluse hindamise kestel küsida andmepakkujalt või juhtivteadlaselt igal ajal mis tahes lisateavet, mida ta peab hindamise lõpuleviimiseks vajalikuks.
7. Selline lisateabe päring esitatakse võimalikult kiiresti, et anda andmepakkujale või juhtivteadlasele vastamiseks piisavalt aega, ning see ei mõjuta ühelgi juhul määrase (EL) 2022/2065 artikli 40 lõike 6 teise lõiguga kehtestatud tähtaega. Kui andmepakkuja või juhtivteadlane jätab nõutud teabe esitamata, ei esita seda tegevuskohajärgse digiteenuste koordinaatori määratud ajavahemiku jooksul või esitab osalise teabe, teeb tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator otsuse määrase (EL) 2022/2065 artikli 40 lõikes 6 sätestatud tähtaja jooksul, tuginedes talle mõistliku aja jooksul kättesaadavaks tehtud teabele.

Artikkel 13

Vahendus

- (1) Kui andmepakkuja ei nõustu tegevuskohajärgse digiteenuste koordinaatori otsusega muutmistaotluse kohta, võib andmepakkuja viie tööpäeva jooksul pärast tegevuskohajärgselt digiteenuste koordinaatorilt määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõike 6 teise lõigu kohase teate saamist kirjalikult taotleda tegevuskohajärgselt digiteenuste koordinaatorilt vahenduses osalemist.
- (2) Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator ei ole kohustatud vahendusprotsessis osalema.
- (3) Lõikes 1 osutatud kirjalik taotlus sisaldab selliste otsuse konkreetsete elementide lühikirjeldust, mille tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator on määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõike 6 teise lõigu kohaselt edastanud ja mille andmepakkuja on vaidlustanud.
- (4) Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator ja andmepakkuja lepivad kokku vahendaja määramises ja algatavad vahenduse 20 tööpäeva jooksul alates lõike 3 kohase vahendustaotluse esitamisest.
- (5) Enne vahendaja määramises kokkuleppimist kontrollib tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator, et vahendaja on erapooletu ja sõltumatu ning et tal on lõikes 1 osutatud kirjalikus taotluses kirjeldatud valdkonnaga seotud asjakohased eksperditeadmised.
- (6) Kõik vahendamisega seotud kulud kannab andmepakkuja.
- (7) Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator teavitab juhtivteadlast põhjendamatu viivitusega lõikes 1 osutatud vahendustaotlusest ja võib otsustada kutsuda juhtivteadlase ühe poolena vahendusel osalema. Kui andmetele juurdepääsu taotlus on esitatud teadusasutuse digiteenuste koordinaatorile, võib tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator kutsuda teadusasutuse digiteenuste koordinaatori vahendusprotsessis osalema. Ükski isik, keda tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator kutsub vahendusprotsessis osalema, ei ole kohustatud selles osalema.
- (8) Vahenduses osalemine ei mõjuta poolte õigust algatada kohtumenetlus mis tahes ajal enne vahendust, selle ajal või pärast seda.
- (9) Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator kehtestab vahendamiseks tähtaja, mis ei ole pikem kui 40 tööpäeva alates lõike 4 kohase vahenduse algatamise päevast.
- (10) Vahendaja võib vahenduse varem lõpetada ühel järgmistest juhtudest:
 - (a) üks pooltest taotleb sõnaselgelt vahenduse lõpetamist;
 - (b) on selge, et poolte käitumine vahenduse ajal, sealhulgas heausksuse puudumine, muudab kokkuleppe saavutamise ebatõenäoliseks.
- (11) Kui pooled jõuavad vahenduse tulemusel kokkuleppele, võtab tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator seda kokkulepet arvesse ja vajaduse korral muudab põhjendatud taotlust ning teavitab muudatusest juhtivteadlast.
- (12) Kui pooled ei jõua kokkuleppele, teavitab tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator andmepakkujat sellest, et määruse (EL) 2022/2065 artikli 40 lõike 6 teise lõigu kohaselt viimati edastatud tegevuskohajärgse digiteenuste koordinaatori

otsus muutmistaotluse kohta loetakse kehtivaks ja seda kasutatakse protsessi edasiste etappide asjakohase alusena, ning teatab sellest juhtivteadlasele.

- (13) Tegevuskohajärgne digiteenuste koordinaator registreerib AGORAs vahendusmenetluse kokkuvõtte, mille on koostanud vahendaja ja millele on alla kirjutanud kõik pooled. Registrikanne peab sisaldama järgmist teavet:
- (a) kuupäev, mil andmepakkuja esitas kirjaliku vahendustaotluse;
 - (b) poolte nimed ja kontaktandmed;
 - (c) vahenduse algus- ja lõppkuupäev;
 - (d) vahenduse tulemus, sealhulgas saavutatud kokkulepe või vahendusmenetluse lõpetamise põhjus.

Artikkel 14

Konsulteerimine sõltumatute ekspertidega

- (1) Enne põhjendatud taotluse koostamist või muutmistaotluse kohta otsuse tegemist võib digiteenuste koordinaator otsustada konsulteerida ekspertidega.
- (2) Ekspertid peavad olema sõltumatud ja erapooletud ning neil peavad olema asjakohased eksperditeadmised ja tõendatud oskused ning suutlikkus ja vahendid täita kindlaksmääratud ülesanne ilma põhjendamatu viivitusega.
- (3) Erapooletuse tõendamiseks kirjutavad ekspertid alla deklaratsioonile, milles nad kinnitavad, et:
 - (a) neil ei ole rahalisi ega isiklikke sidemeid andmepakkuja ega taotlust esitavate teadlastega;
 - (a) nad ei ole huvitatud andmete juurdepääsu protsessi tulemusest;
 - (b) neil ei ole huvide konflikti.
- (4) Digiteenuste koordinaator sisestab põhjendamatu viivitusega AGORAsse kõik lõike 1 kohased konsultatsioonid koos konsultatsiooni käigus saadud eksperdiarvamusega.

IV PEATÜKK

TAOTLETAVATE ANDMETE KONTROLLITUD TEADLASTELE EDASTAMISE TINGIMUSED

Artikkel 15

Andmete jagamine ja dokumenteerimine

- (1) Andmepakkujad teavitavad tegevuskohajärgset digiteenuste koordinaatorit kolme tööpäeva jooksul järgmisest:
 - (a) kontrollitud teadlastele on võimaldatud juurdepääs taotletud andmetele vastavalt põhjendatud taotlusele;

- (b) kontrollitud teadlaste juurdepääs on lõpetatud.
- (2) Andmepakkujad annavad kontrollitud teadlastele mis tahes lisateavet, mida on vaja taotletavatele andmetele juurdepääsuks ja nende mõistmiseks, näiteks koodiraamatud, muudatuste logid ja arhitektuuridokumendid. Kui sellise teabe esitamine võib kaasa tuua andmepakkuja teenuste märkimisväärse haavatavuse, teavitab andmepakkuja sellest ohust tegevuskohajärgset digiteenuste koordinaatorit ja pakub võimaluse korral välja alternatiivse teabe.
- (3) Andmetele juurdepääsu andmisel ei kehtesta andmepakkujad kontrollitud teadlastele andmehaldusnõudeid, nagu arhiveerimise, säilitamise, värskendamise ja kustutamise nõuded või standardsete analüüsivahendite kasutamise piirangud, mis võivad takistada asjaomase uuringu tegemist, välja arvatud juhul, kui selliseid nõudeid või piiranguid on põhjendatud taotluses sõnaselgelt nimetatud.
- (4) Isikuandmete töötlemisel ei kehtesta andmepakkujad jagatud isikuandmete töötlemise suhtes kontrollitud teadlastele muid tingimusi kui need, mis on esitatud põhjendatud taotluses.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 16

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 1.7.2025

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN